

Ovança/Ovella/Oveix/Ovís/Gües (que exposarem en el darrer art. de la *O*), no hi ha obstacle diriment que s'oposi que aquí partim també de *OBOSSE. Sigui en el sentit 'jaça' o en el de 'llit' del contigu riu Farfanya.

Acceptem-ho com a possible, amb les grans reserves que ens imposa sempre la penetració cap aqueixes tenebres paleo-ibèriques. Més incerta encara amb noms d'un cos tan reduït com *Os*.

¹ Per evitar les confusions que sovint s'hi fan amb *Alòs*, poble situat 22 k. més a l'E. seria convenient que aquest es digui *Alòs* de Segre (no pas de Balaguer); car en català ja no hi ha confusió fàcil amb *Alòs* de la vall d'Àneu, molt llunyà que té ó tancada.—² Per si s'hi pot trobar alguna dada important cito un llibre rar i curiós relatiu a un santuari situat dins el terme d'aquest poble. Antoni Peralba, «Leyenda de Ntra. Sra. de Cérvoles por un devoto de la misma, hijo de Os» Bna. 1925, 166pp.

Ós, V. *Aós*

OSCA

L'Osca de Cabrera, gran i cèlebre esclsetxa en els cingles de Cabrera (Coromines, 1924). *Osca Foradada*, afrontació de Coma de Valentí, oposada a la Noguera Pallaresa, partida del terme de la Guàrdia d'Ares (BCEC VIII, 141). *Osca de Migdia*, al S. d'Andorra la Vella. *Serrat de l'Osca*, partida del terme de Sant Joan Fumat (xxxvii, 175.10).

ETIM.

Osca (DECat. vi, 135b45-136b10) en toponímia té el sentit de «esclsetxa en forma d'osca» o de «pas o coll estret entre les serres o cingleres». J.F.C.

Óscol, V. Vol. I, 218 - *Osiu*, V. Vilosiu (Berg.)

OSE

Paratge a l'alta muntanya pallaresa en el terme d'Àreu Alta Vall Ferrera, amb bosc, pasturatge, i una pleta amb alguna borda. Oit *óze*, 1933 (LL. 22, p.35).

És a la dreta de la Noguera, al SO. o OSO. del poble, més al Sud que *Costuix*. El bosc d'*Ose* és entre el barranc de Forns i el barranc dels Canals i el Pla de Clariana, amb una pleta (més al Sud de les de *Piranera* i *Costuix*, i d'alguna borda com la d'Armingol).

ETIM. Nom d'arrel basca (entre els quals ja vaig posar-lo en BDC xxiii 9 i E.T.C. I, 83): *osin* és mot del basc comú amb el sign.: «abismo, remolino i pozo» (Azkue), passa a «lac» que és el sign. pres en els dialectes basc-francesos. L'*Atlas Ling.Sacaze-Allieres*

s.v. *lac* tradueix per *osin* en llocs del Nord des de Bardòs (B-Nav., ja p. del Labort) o Iholdi, amb variant *usi* a Itxasu (B-Nav. SO.).

Ben cert a *Ose* no hi manquen bassals o algun estany o potser una cova o avenc.

CPT. Puiada de *cabosi* (*kabózi*), en el te. del Pont de Suert (XIX, 161) (així en la llista de basquismes, E.T.C. I, 117, 126): sembla híbrid, format amb el romànic CAPU 'cap', que aviat entrà en combinacions semblants en el pre-català, d'aquelles comarques, com *Cabo-lladrers* a la Vall de Boí (TVBoí II, 2): 'al cap dels ermots' o 'al cap dels bassals'. Difícilment trobaríem una etim. basca per a la inicial, si no és suposant que estigui per *Gas-* (com ho he admès per a *Casós/Casòs*) en relació amb el gc. *Gazost*; o que vingués del basc *gau* 'nit' > 'fosc') com he temptejat per a *Cabui* i *Cabarrui* (BDC II, 62).

20 LA OSILLA

Partida de la vasta vall i terme de Moixent (al SO. de Xàtiva i O. d'Ontinyent) (xxxii, 85.17, 85.3). Com que no hi ha hagut tals substantius capaços de dur article, suposem (és ben fàcil), que estigui per *Lausilla*. Àrab? Mossàrab? Això pensant que pugui venir de LAUSIA (LAUSA) 'llosa' (conegut NL *Llo(s)ella*, -es) però així no ens explicaríem gaire en mossàrab la term. -illa. En àrab, en canvi, és cosa planera *lauz il-Lab* literalment 'els ametllers de Déu', un cas més del «superlatiu islàmic» (com *Fondeguilla* etc), format amb *lauz* nom genèric de *lauza* 'ametller' 'el diví ametllerar'.

Osmén un dels moriscos de Senija, c. l'a. 1600 (xxxv, 105.21). Un dels NPP més coneguts, p.ex. a Algèria '*Osmân* prenom i '*Osmâni*, de l'arrel '*Um* 'guardar, defensar', també '*Osmân* i '*Omân* (GGAlg.309ab).

40

OSONA

Nom que s'ha usat i s'usa com el d'una gran marca central del Nord del Principat; des dels anys 1930 es consolida com una demarcació que comprèn les comarques tradicionals de la Plana de Vic, Lluçanès i la meitat occidental de les Guilleries.

En el segle passat i primers del present havia desaparegut de l'ús popular, però abans havia estat en ús ben viu i més o menys general; si bé amb límits fluctuants, sigui en la llengua viva i de nivell popular, *Osona* (*a*), sigui en un nivell culte o semiculte, *Ausona* (*b*), que distingim en paràgrafs (*a*) i (*b*), per més que fins els del primer apartat cedeixen de vegades a la forma (*b*).